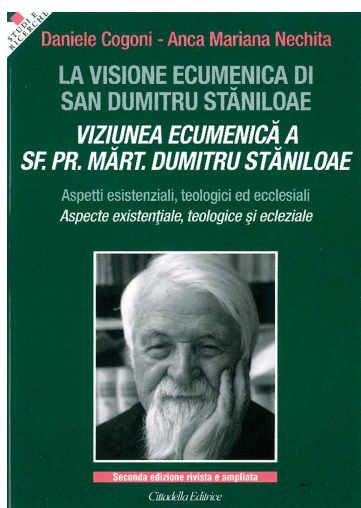

**DANIELE COGONI -
ANCA MARIANA NECHITA,
VIZIUNEA ECUMENICĂ A
SF. PR. MĂRT. DUMITRU
STĂNILOAE**
ASPECTE EXISTENȚIALE, TEOLOGICE ȘI
ECLEZIALE (EDIȚIE BILINGVĂ) EDIȚIA A
II-A REVIZUITĂ ȘI ADĂUGITĂ CITTADELLA
EDITRICE – ASSISI, 2024, 398 P.

Pr. prof. univ. dr. Sorin Cosma

În *Prefața* cu care Preasfințitul Părinte Siluan, Episcop al Episcopiei Ortodoxe Române a Italiei, onorează cea de a doua ediție, revizuită și adăugită, a prezentului volum bilingv scris în comuniune de părintele profesor Daniele Cogoni și doamna Anca Mariana Nechita, el catolic italian și ea româncă ortodoxă, se arată că părintele profesor și teolog Dumitru Stăniloae, canonizat recent cu prilejul Centenarului Patriarhiei Bisericii Ortodoxe Române alături de alte 15 personalități, „*este nu numai un distins teolog care intră în rândul marilor Părinți ai Bisericii, ci este și un exemplu de*

virtute creștină și un mijlocitor între noi și Sfânta Treime pe care a cinstit-o, a propovăduit-o și a contemplat-o încă din această lume” (p. 16). De aceea, spune Preasfinția Sa, „cartea pe care cititorii urmează să o descopere nu este doar o mărturie valoroasă a gândirii părintelui Dumitru Stăniloae, ci și un îndemn sincer de a căuta în Dumnezeu, în Sfânta Treime, motivele unei unități care nu poate fi doar formală pentru Biserică, ci ontologică” (p. 12), motiv pentru care „viziunea ecumenică a părintelui Stăniloae este cu adevărat ancorată, întemeiată, în taina lui Dumnezeu”, în iubirea Sfintei Treimi, principiul întregii existențe, în care toți și toate sunt una.

Privind **cuprinsul volumului**, pe lângă textul bine documentat preluat din ediția anterioară tipărită cu doar câteva luni înaintea acesteia din urmă, în ediția de față sunt prezentate mai multe anexe inedite. Prima este dedicată rugăciunii pe care a compus-o părintele Dumitru Stăniloae în timpul șederii la Vatican în martie 1972, text tradus acum pentru prima dată și în limba italiană. Urmează patru mici texte inedite, cuprinzând trei scrisori ale părintelui Dumitru Stăniloae către prietenul său anglican *Donald Allchin*, și se încheie cu *Postfața* semnată de Dumitru Horia Ionescu, nepotul părintelui Dumitru Stăniloae, care oferă volumului și câteva fotografii de familie, inedite.

Pentru a înțelege mai bine cele până aici enunțate, se cuvine să facem o mică incursiune privind conținutul teologic al volumului.

Dat fiind faptul că fiecare etapă a vieții părintelui Dumitru Stăniloae a avut repercusiune relevantă asupra argumentației sale teologice și spirituale, prezentul volum, urmând celui dintâi, ne oferă posibilitatea cunoașterii aspectelor biografice, începând cu copilăria, studiile și activitatea sa, în trei etape: *cea de la Sibiu, cea de la București, înainte de detenție, și tot la București, după detenție* (p. 207-260).

Partea a doua a volumului se intitulează: „Trăsături ale teologiei dogmatico-existențiale. Perspective teologice, antropologice și ecumenice” (p. 261-361).

Cei doi autori ai cărții subliniază clar un aspect esențial, și anume acela că părintele Dumitru este văzut în Occident ca un adevărat teolog ecumenic, deși adânc și ferm înrădăcinat în tradiția proprie românească. Teologia părintelui Stăniloae redactată într-o formă existențială, realizează o actualizare a învățăturii mântuitoare și vie a lui Hristos prin forța Tradiției Apostolice, care merge în învățătura Sfinților Părinți, ce se corelează în unitate organică cu

gândirea care trebuie să răspundă la problemele actuale. Întreaga Tradiție a Bisericii îndreptându-se spre Hristos și spre Viața Trinitară deschide cea mai autentică și înaltă vocație a omului, și anume aceea de comuniune interumană, trăită după chipul și asemănarea Sfintei Treimi. Astfel, teologia părintelui Dumitru Stăniloae are un caracter *trinitar indisolubil corelat hristocentric și antropocentric*, în sensul că comuniunea cu Hristos, Unul din Sfânta Treime, Dumnezeu adevărat și om adevărat, dar și comuniunea cu orice om în Hristos realizează comuniunea prin care sufletul ajunge la o anumită experiența a lui Dumnezeu ca suprema comuniune și izvor al oricărei comuniuni (p. 300-306).

Teologia trinitară este o teologie a experienței ecleziale, în sensul că „Sfânta Treime care constituie modelul oricărei relații interumane mărturisește Taina Vieții Sale în mod sublim în comuniunea de iubire care se realizează în Sfânta Liturghie a Bisericii, în comuniunea cultică adunată de Duhul Sfânt în jurul Cuvântului și a Darurilor Euharistice” (p. 307).

Pornind de la faptul că omul este creat după chipul lui Dumnezeu Treime considerat în Sine ca relație interpersonală, care se dăruiește relaționării în afara Sa, precum și faptul că persoana umană este orientată ontologic spre o viață în sine și o viață cu ceilalți, se constituie temeiul conceptului de „*persoană și comuniune*”, ca element esențial pe care se structurează întreaga teologie ortodoxă promovată de părintele Stăniloae cu privire la abordarea viziunii sale ecumenice, și anume, a unui ecumenism al unității în diversitate realizat în lumina modelului trinitar. Deși consideră Biserica Ortodoxă ca adevărata Biserică deplină a lui Hristos, totuși părintele Dumitru Stăniloae este convins că celelalte confesiuni creștine nu sunt deloc lipsite de valoare în fața lui Dumnezeu, ele fiind „incomplete”, sau „nedepline”, „unele mai aproape de deplinătate, altele mai departe” într-o anumită legătură cu Biserica deplină a Soarelui Hristos. Această recunoaștere a eclezialității în afara canonicității granițelor canonice ale Bisericii Ortodoxe, este numită de părintele Dumitru Stăniloae „*sobornicitate deschisă*” (p. 346-361).

În *concluzie* (p. 362-364), atât timp cât există o comunicare și comuniune de interese între oameni, indiferent cărei confesiuni aparțin, nu poate fi refuzat nici dialogul ecumenic dintre creștini, cum nu l-a refuzat, ci, dimpotrivă, l-a cultivat Sfântul Părinte Mărturisitor al Ortodoxiei, Dumitru Stăniloae.

După cum am anticipat, această nouă ediție a volumului este întregită cu patru texte inedite ale părintelui Stăniloae. Primul reprezintă o omilie publicată intitulată: „*Rugați-vă unii pentru alții*” (p. 365-367) în care se arată că prin rugăciune, puterea lui Dumnezeu se comunică omului care se află în convorbire cu El. Chiar și atunci când se roagă pentru sine, credinciosul se roagă să fie folositor altora. La rândul ei, grija pentru alții în rugăciunea lui, dragostea de alții, dă un plus de putere celui ce se roagă, face ca rugăciunea lui să fie și mai caldă. „În rugăciunile ce le facem unii pentru alții nu ne unim numai cu Dumnezeu, ci și unii cu alții în Dumnezeu. Puterea lui Dumnezeu circulă atunci în noi”.

Prezentul volum mai oferă și *trei scrisori* ale părintelui Dumitru Stăniloae către prietenul său anglican *Donald Allchin*, (din perioada 1972 - 1978). Scrisorile au un caracter personal exprimând iubirea frățească ce se cuvine să fie între toți cei ce își iau numele de la Hristos: „*cât de bine și de frumos este să fie frații împreună*” (Ps 132, 1). În altă scrisoare putem citi: „Cea mai mare bucurie pentru noi pe pământ și în veșnicie este iubirea. Simt iubirea dumneavoastră și acest fapt îmi produce o mare bucurie. Dacă ne iubim și suntem iubiți, am descoperit Viața”.

Volumul prezintă câteva fotografii familiale inedite primite de la Dumitru Horia Ionescu, nepotul părintelui Dumitru Stăniloae.

În sfârșit, *Postfața* semnată de același Dumitru Horia Ionescu are în atenție *Liniștea rugăciunii* (p. 379-390). Autorul arată că „în minunata pictură de la *Mănăstirea Voroneț* raiul este un tărâm al liniștii și

păcii, spre deosebire de iad, unde păcătoșii despuiați sunt într-o continuă și istovitoare forfotă. Aceasta ar fi primă deosebire, consistentă, hotarul dintre bine și rău (p. 379). „Pictura de la Voroneț îi arată pe cei rânduiți să fie în rai ca îmbrăcați frumos, așezați alături, în „cete” foarte aproape unul de celălalt. Nimeni nu este singur în raiul pictat la Voroneț. Toți sunt în comuniune, într-o participare împreună, pe care eu o percep ca liniștitoare, conferind certitudinea că singurătatea este definitiv exclusă” (p. 382).

Amintindu-și nostalgic, afectiv și plin de recunoștință față de bunicul său, Dumitru Horia mărturisește: „Îi datorez bunicului acei ani frumoși în care m-a ocrotit și înțeles. El, cel care va fi canonizat, a fost bunicul care mă înțelegea... încerca să mă corecteze, mă iubea cu o forță care depășea faptul că uneori este dezamăgit în ceea ce mă privește. Nu mi-a cerut vreodată să fiu altfel, așa cum el, poate, și-ar fi dorit. Simplitatea relației unui bunic iubitor cu un nepot ce trăia în lumea lui, mă preocupa în încercarea de a defini, la nivelul înțelegerii mele, statutul sfințeniei” (p. 381). Despre

bunicul, nepotul își amintește că „și-a reclădit cariera, a luat-o de la început după închisoare, și nu era speriat, nici temător în ceea ce-și propunea să facă” (p. 381).

La sfârșitul volumului este consemnată *bibliografia esențială* a lucrărilor publicate de părintele Dumitru Stăniloae în limba română, franceză, italiană, precum și alte lucrări în legătură cu personalitatea sa teologică (p. 391-397).

Punem punct final acestei succinte prezentări, invocând cuvintele Preasfințitului Părinte Episcop Siluan: „Parcursul teologic și editorial al părintelui Daniele Cogoni și a doamnei preotese Anca Mariana Nechita despre părintele Dumitru Stăniloae este un dar care nu numai că ne apropie de teologia sa, dar ne și face să realizăm cum sensibilitatea și teologia românească nu numai că se recunoaște la rădăcina gândirii sfântului teolog Dumitru, dar este și păstrătoarea ei”.

